

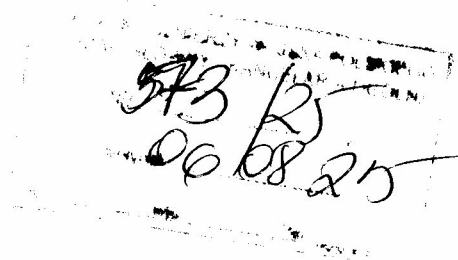
Ministerstwo Obrony Narodowej

Departament Spraw Socjalnych
Dyrektor
Krzysztof Kosiński

DSS-WE.0502.1.2025

Warszawa, dnia 30 lipca 2025 r.

Pan płk w st. spocz. Marek Bielec
Pan płk dypl. w st. spocz Henryk Budzyński

Związek Żołnierzy Wojska Polskiego
Zarząd Główny
ul. 11 Listopada 17/19
03-446 Warszawa

Działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) oraz § 3 ust. 2 pkt. 3 Decyzji Nr 171/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2018 r. *w sprawie organizacji w resorcie obrony narodowej systemu skargowo - wnioskowego* (Dz. Urz. MON z 2019 r. poz. 260), w związku z petycją z dnia 2 kwietnia 2025 r. w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe przez żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r., uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Przedmiotem petycji, jest podjęcie działań mających na celu nowelizację:

- 1) ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin;
- 2) ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin;
- 3) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 4) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

w taki sposób, aby:

- 1) żołnierze zawodowi i funkcjonariusze wymienieni w ustawach wyszczególnionych w ww. pkt 1 i 2 powołani do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. posiadający ustalone prawo do emerytury lub renty, podejmujący pracę po zwolnieniu ze służby byli zwolnieni z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe;
- 2) wprowadzony został mechanizm przeliczania emerytur mundurowych, który zapobiegałby pauperyzacji emerytów mundurowych i zachował realną wartość ich świadczeń emerytalno-rentowych.

Ustosunkowując się do przedmiotu petycji należy podkreślić, że system zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy służb mundurowych jest systemem autonomicznym w stosunku do systemu ubezpieczeń społecznych. Taki status tego systemu wynika ze szczególnego tytułu uprawnień, jakim jest służba, a nie praca, oraz

ze względu na brak jakiegokolwiek udziału uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w ich przyszłym finansowaniu.

Emerytura wojskowa przyznawana jest na podstawie zaopatrzeniowego - nieskładkowego systemu emerytalnego i wypłacana jest z budżetu państwa. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w wymiarze emerytury żołnierzy zawodowych, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. uwzględnia się okresy służby wojskowej oraz okresy składkowe i nieskładkowe wymienione w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2024 r., poz.1631 z późn. zm.). Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin* (Dz. U. 2025 r., poz. 305) okresy składkowe poprzedzające służbę w wymiarze 3 lat są liczone po 2,6% podstawy wymiaru, a więc traktowane tak samo jak okres służby, tj. w znacznie korzystniejszym wymiarze niż w systemie ubezpieczeń społecznych. Pozostałe okresy składkowe powyżej 3 lat liczone są po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok. Ponadto stosownie do art. 14 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin*, emeryt wojskowy ma prawo do tzw. doliczenia do wysługi emerytalnej okresów zatrudnienia wykonywanych po zwolnieniu z wojska. Za każdy rok okresu zatrudnienia wykonywanego po zwolnieniu ze służby emeryturę zwiększa się o 1,3% podstawy jej wymiaru. Przedmiotowe doliczenie następuje w przypadku, gdy emerytura wynosi mniej niż 75% podstawy wymiaru oraz zainteresowany ukończył 55 lat życia - mężczyzna i 50 lat życia - kobieta albo stał się inwalidą.

Nie mniej jednak nie w każdym przypadku w wysokości świadczenia są uwzględniane wszystkie udowodnione okresy służby i zatrudnienia (ubezpieczenia). Każdy system zabezpieczenia emerytalnego określa bowiem maksymalną wysokość świadczenia, która nie może być przekroczona, choćby miało to oznaczać, że nie wszystkie udowodnione okresy będą uwzględniane w wymiarze świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 18 wojskowej ustawy emerytalnej, kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru. Zatem zatrudnienie wykonywane po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej skutkuje wymiennie tylko w przypadku osób, które z tytułu posiadanej na dzień zwolnienia ze służby wysługi emerytalnej nie osiągnęły przyjętego przez ustawodawcę maksymalnego wymiaru emerytury, tj. 75% podstawy wymiaru.

Analogiczne rozwiązanie, odnośnie maksymalnego doliczenia okresów zatrudnienia oraz maksymalnego wymiaru świadczenia, funkcjonuje w art. 14 ustawie dnia 18 lutego 1994 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1121 z późn. zm.).

Również w systemie powszechnym ustawodawca określił w art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. 2024 r., poz. 631 z późn. zm.), że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250% kwoty bazowej ogłoszonej corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej „Monitor Polski”. W przypadku, gdy wskaźnik podstawy wymiaru przekroczy 250% jest automatycznie zredukowany do 250%.

Kwestia obowiązku ubezpieczenia społecznego pracowników została uregulowana w ustawie z dnia 13 października 1998 r. *o systemie ubezpieczeń społecznych* (Dz. U. z 2025 r., poz. 350). W art. 6 tej ustawy określono krąg osób fizycznych, dla których ubezpieczenia emerytalne i rentowe ma charakter obowiązkowy. Przedmiotowy krąg, jest zamknięty. Dotyczy on również osób, które mają ustalone prawo do emerytury i renty, niezależnie od tego z jakiego systemu pobierają świadczenie.

Podkreślić należy, iż obowiązek opłacania składki od wynagrodzenia za pracę od wszystkich pracowników jest wyrazem jednej z podstawowych zasad ubezpieczeń społecznych - solidaryzmu społecznego. Wszyscy pracownicy gromadzą środki w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na wypłatę świadczeń z tego funduszu. Żaden pracownik nie może być zwolniony z tego obowiązku, mimo że nie wszyscy zatrudnieni w jednakowej mierze skorzystają z tych funduszy, a są i tacy, którzy nigdy z nich nie skorzystają.

Obowiązkowe ubezpieczenie emerytów i rencistów nie jest nową zasadą, ale powtórzeniem wcześniejszych uregulowań. Uchylona ustawa z dnia 25 listopada 1986 r. *o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych* przewidywała w art. 4 ust. 1, że ubezpieczeniu społecznemu podlegają wszyscy pracownicy. W świetle poprzednio obowiązujących przepisów za emeryta i rencistę będącego jednocześnie pracownikiem pracodawca obowiązany był opłacać składkę na ubezpieczenie społeczne.

Należy pamiętać, że w związku z wprowadzeniem od 1999 r. obciążenia pracowników częścią składek na ubezpieczenia zostały wówczas podwyższone wszystkie wynagrodzenia pracownicze, tak aby potrącenia należnych od pracowników składek nie spowodowały zmniejszenia wypłat wynagrodzeń. Ubruttowienie objęło także wynagrodzenia zatrudnionych emerytów i rencistów.

Zasady wynagradzania pracowników nie przewidują stawek wynagrodzeń nieobejmujących składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez pracownika. Sugerowane w petycji zwolnienie pewnej grupy emerytów i rencistów, tj. powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. żołnierzy zawodowych mających ustalone prawo do wojskowych świadczeń emerytalnego z obowiązku ubezpieczeń emerytalnego i rentowych oznaczałoby zwolnienie z obciążenia częścią składek wynagrodzeń tych pracowników i w konsekwencji - nieuzasadnionego różnicowania wynagrodzeń. Zgodnie bowiem z art. 78 Kodeksu pracy wynagrodzenie za pracę powinno odpowiadać rodzajom pracy i wymaganiom do niej kwalifikacjom z uwzględnieniem ilości i jakości pracy. Nie powinno być więc różnicowane z innych pozazawodowych względów. Ponadto wyłączenie emerytów i rencistów z ubezpieczenia mogłoby stwarzać zachętę dla pracodawcy do zatrudniania emerytów i rencistów w miejsce osób, za które należy odprowadzać składki, a co za tym idzie, prowadzić do nieuzasadnionego różnicowania szans na rynku pracy.

Wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny wypowiadał się już wielokrotnie o znaczeniu konstytucyjnej zasady równości, zaznaczając, iż dla ustawodawcy wynika z niej obowiązek równego traktowania obywateli. Zasada równości nie ma charakteru bezwzględnie obowiązującego w tym znaczeniu, iż zrównuje sytuację wszystkich podmiotów ze względu na cechy, jakimi się charakteryzują. Zasada równości wymaga bowiem, aby podmioty traktowane były w równym stopniu równo, jeżeli charakteryzują się daną cechą istotną. Równość oznacza zatem także akceptację różnego traktowania przez prawo różnych podmiotów. Wynika to z faktu, że równe traktowanie przez prawo tych samych podmiotów pod pewnym względem oznacza z reguły równe traktowanie tych samych podmiotów pod innym względem (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 kwietnia 1994 r., OTK w 1994 r., cz. I, s.55).

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 4 grudnia 2000 r. K 9/2000) obowiązkowe ubezpieczenie emerytów i rencistów kontynuujących określoną aktywność zawodową usprawiedliwia także konieczność realizacji konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego. Zapewnienie wszystkim emerytom należnych świadczeń, wypracowanych w systemie ubezpieczeń społecznych opartym na międzypokoleniowym porozumieniu powoduje, że utrzymanie równowagi finansowej FUS ma doniosłe znaczenie dla stabilności obecnego systemu. Cechą charakterystyczną ubezpieczenia społecznego jest rozłożenie ciężaru świadczeń na szerszą zbiorowość osób objętych jego zakresem. Usprawiedliwione jest zatem nałożenie obowiązku ubezpieczenia nawet w sytuacji, gdy dalsze opłacanie składek nie zawsze znajdzie w pełni odzwierciedlenie w zwiększonej wysokości przysługującego świadczenia. Trybunał wskazał też, że nie ma powodu, dla którego osiągnięcie wieku emerytalnego i pobieranie świadczeń miałyby rodzić przywileje na rynku pracy, naruszając zasady równej konkurencji na tym rynku.

Aktualnie kwestia możliwości pobierania emerytury z WBE i jednocześnie emerytury z ZUS z tytułu odprowadzonych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe jest analizowana przez międzyresortowy roboczy zespół ekspertów z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Obrony Narodowej. Na obecnym etapie prac nie można przesądzić o ostatecznej propozycji rozwiązań w przedmiotowym zakresie.

Mając na uwadze wyżej wskazane argumenty, realizacja postulatu dotyczącego zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. posiadających ustalone prawo do emerytury lub renty i podejmujących pracę po zwolnieniu ze służby nie znajduje uzasadnienia. Powyższe rozwiązanie pozbawiałoby emerytów, rencistów wojskowych posiadających okresy zatrudnienia możliwości ustalenia prawa do emerytury z systemu powszechnego, a dla niektórych jest ona korzystniejsza od świadczenia z systemu zaopatrzeniowego.

Odnosząc się natomiast do wskazanego w petycji wprowadzenia mechanizmu zachowującego realną wartość świadczeń, wskazać należy, że obowiązujący od 1999 r. sposób waloryzacji świadczeń emerytalnych i rentowych dotyczy wszystkich wypłacanych w państwie świadczeń emerytalno-rentowych, w tym przez systemy służb mundurowych (MON, MSWiA i MS). Wprowadzony on został ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. Nr 162, poz. 1118).

W przedmiotowej kwestii Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 grudnia 1999 r. (sygn. akt K 4/99) stwierdził, że „(...) istotna podmiotowa różnica (podstawa różnicowania statusu prawnego) ma miejsce do czasu pozostawania w służbie, czego wyrazem jest inny system płacenia składek i odrębne warunki nabycia prawa do świadczenia, natomiast później taka osoba jest przede wszystkim emerytem i winna zasadniczo podlegać regulacją dotyczącym tej grupy osób”. Obowiązujący mechanizm waloryzacji cenowo - płacowej zapewnia zachowanie realnej wartości świadczeń.

Waloryzacja jest od 1999 r. dokonywana zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin*. Zasady waloryzacji wojskowych świadczeń emerytalno-rentowych określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, zgodnie z którą waloryzacja przeprowadzana jest przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji, który odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Zwiększenie wskaźnika waloryzacji o co najmniej 20% realnego wzrostu płac jest corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego, przeprowadzanych w czerwcu. Tym samym wysokość waloryzacji nie jest wartością stałą, ale powiązaną z realnym wzrostem przeciętnego wynagrodzenia.

Mając na uwadze powyższe, uprzejmie informuję, że zmiana zasad waloryzacji wojskowych świadczeń emerytalno-rentowych nie znajduje uzasadnienia.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku,

DYREKTOR

Krzysztof KOSIŃSKI